

Studeren met Open Bijbel

Bijbelstudie sectie voor de wat meer gevorderde Bijbellezer

De brief aan de Efeziërs

3. Het nieuwe Israël

Geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers van de heiligen en huisgenoten van God

Toen Paulus zijn brief aan de Efeziërs schreef, was het al duidelijk dat verreweg de meeste Joden Jezus van Nazaret niet als hun Messias wilden erkennen. Het leek alsof het oude verbondsvolk uit Gods heilsplan gerangeerd werd. In zijn brief aan de Romeinen geeft de apostel antwoord op de vraag die vele christenen sindsdien hebben gesteld: "God heeft zijn volk toch niet verstoten?" Hij toont dat de tijdelijke afdwaling van het Joodse volk de niet-Joden de gelegenheid heeft gegeven toe te treden tot de voorrechten van Israël: "Door hun val is het heil tot de heidenen gekomen". In deze vanuit Rome geschreven brief legt Paulus dit voorrecht, opgenomen te worden onder het ware volk Israël, nader uit.

Paulus vertelt zijn medegelovigen in Efeze dat hij God voortdurend dankt voor hun geloof, maar Hem ook in zijn gebeden vraagt dat zij mogen weten "welke hoop zijn roeping wekt" (Efez 1:18). Eerder had Hij deze hoop "de hoop van Israël" (Hand 28:20) genoemd. En om de gemeentelieden beter te laten beseffen hoe rijkelijk zij door Gods roeping gezegend zijn, herinnert hij hen aan de tijd dat zij deze hoop van Israël niet kenden: "Bedenk daarom dat u, die vroeger heidenen was naar het vlees ... dat u te dien tijde zonder Christus was, *uitgesloten van het burgerrecht van Israël en vreemd aan de verbonden van de belofte, zonder hoop en zonder God in de wereld*" (Efez 2:11,12).

Een geheimenis geopenbaard

In hoofdstuk 3 herinnert Paulus de leden van de gemeente eraan, dat hij geroepen werd als dienaar van de Here, met een bijzondere taak. Ter wille van niet-Joodse gelovigen is hij nu al enkele jaren een gevangene: twee jaar in Caesarea, en – na een lange en moeilijke zeereis – twee jaar in Rome. De woedende menigte in de tempel in Jeruzalem, die hij onder bescherming van Romeinse soldaten vanaf een trap had toegesproken,

had geluisterd totdat hij hun vertelde over de opdracht die hij in een visioen van Jezus van Nazaret ontving: "Ga heen, want Ik zal u uitzenden, ver weg, naar de heidenen" (Hand 22:21). Deze herinnering aan Paulus' prediking in de heidenwereld maakte hen woedend, en ze schreeuwden: "Weg van de aarde met zo iemand: want hij behoort niet te blijven leven!" (vs 22). Van die dag af is hij in hechtenis gebleven.

Als de door God gekozen apostel om het evangelie aan de heidenen te verkondigen, had Paulus een directe openbaring van Christus ontvangen: "Want ik heb het [evangelie] ook niet van een mens ontvangen of geleerd, maar door openbaring van Jezus Christus" (Gal 1:12). Hij vertelt de Efeziërs in het bijzonder over de openbaring van wat lange tijd een geheimenis was gebleven: "mijn inzicht in het geheimenis van Christus, dat ten tijde van vroegere geslachten niet bekend is geworden aan de mensenkinderen, zoals het nu door de Geest geopenbaard is aan de heiligen, zijn apostelen en profeten" (Efez 3:4,5). Een geheimenis (Gr. *mysterion*) is in de Schrift geen 'mysterie', maar een deel van Gods heilsplan dat Hij, in Zijn wijsheid, nog niet heeft geopenbaard; of dat Hij wel heeft bekendgemaakt, maar op een wijze waarop de betekenis voor het menselijk begrip nog verborgen is gebleven.

In zijn brieven noemt Paulus andere van zulke verborgenheden. Over het schenken van eeuwig leven aan allen tegelijkertijd bij Christus' wederkomst, bijvoorbeeld: "Zie, ik deel u een geheimenis mee" (1 Kor 15:51). De Joodse verwerping van de Messias is een ander voorbeeld: "ik wil u niet onkundig laten van dit geheimenis: een gedeeltelijke verharding is over Israël gekomen" (Rom 11:25). Het geheimenis waarover in de brief aan de Efeziërs gesproken wordt, geeft een ander aspect hiervan aan: "dit geheimenis, dat de heidenen *mede-erfgenamen* zijn, *medeleden* en *medegenoten* van de belofte in Christus Jezus door het evangelie" (3:6).

Kostbare heilsbeloften

In zijn opsomming van de voorrechten van Israël als het uitgekozen verbondsvolk, noemt Paulus o.a. "de beloften", en in deze brief "de verbonden van de belofte". Het Oude Testament bewaart de "kostbare en zeer grote beloften" (2 Pet 1:4), die in de loop van de heilsgeschiedenis aan Israël, en vooral aan de aartsvaders, werden gedaan. In zijn brief aan de Galaten zegt Paulus dat Abraham het evangelie werd verkondigd (3:8); en ook: "Nu werden aan Abraham de beloften gedaan en aan zijn zaad" (vs 16). Dankzij hun verbondenheid met Christus worden ook gelovigen uit de heidenwereld gerekend als zaad van Abraham. In die hoedanigheid zullen ook zij van de hem toegezegde zegeningen mogen genieten: "Indien u nu van Christus bent, dan bent u zaad van Abraham, en naar de belofte erfgenamen" en: "Zij, die uit het geloof zijn, worden dus gezegend tezamen met de gelovige Abraham" (3:29 en 9).

Wat zijn deze heilsbeloften, die eens aan de aartsvaders en vervolgens aan Israël werden gedaan, maar ook voor gelovigen in Christus gelden? Er is, in de eerste plaats, de belofte van eeuwig leven door de opstanding van het lichaam in de eindtijd. Zulke uitdrukkingen in Gods beloften aan Abraham als “voor altijd” en “een altijddurende bezitting” (Gen 13:15;17:8), geven aan dat hij uit de doden opgewekt zal worden en onsterfelijkheid ontvangen (wat Jezus bevestigde – zie Matteüs 22:31,32). Deze hoop op de opstanding wordt expliciet gegeven in latere openbaringen (Jes 26:19; Dan 12:2,13). Er was bij de aartsvaders en in Israël helemaal geen verwachting van bij de dood naar God in de hemel te gaan. Men wist dat “er geen werk of overleg of kennis of wijsheid in het dodenrijk is” (Pred 9:10). Zij die waardig bevonden zouden worden Gods gave van eeuwig leven te ontvangen, zouden moeten opstaan en op aarde leven. Want een aarde die vol moet worden van de heerlijkheid van de Here (Ps 37; Num 14:21), zal dan wel bewoond moeten worden door mensen die deze heerlijkheid hebben. Er was ook de hoop op de komst van de Knecht van de Here, die zondaars met God zou verzoenen; de Mensenzoon aan wie alle macht op aarde gegeven zou worden. Wat wisten de gemeenteleden in Efeze hiervan, voordat Paulus het evangelie in deze Griekse stad kwam verkondigen? Zelfs als deze afgodendienaars in hun onwetendheid hoop op toekomstig leven meenden te mogen koesteren, was die in feite loos. Zij waren, zoals Paulus hen in herinnering brengt, “zonder hoop en zonder God in de wereld” (2:12). Maar nu staan zij niet meer verwijderd, apart, van Gods genadige plan, maar zijn zij “dichtbij gekomen door het bloed van Christus”. Zij staan op gelijke voet met leden van het oude verbondsvolk die ook in Christus geloven, mede-erfgenamen, medeleden en medegenoten.

“Eén in Christus Jezus”

De gelijkheid van status, die door deze drie termen sterk wordt benadrukt, komt in deze brief ook tot uitdrukking in de namen die Paulus gebruikt. In de aanhef worden de gemeenteleden aangesproken als “de heiligen in Christus Jezus”. De benaming ‘heiligen’ (bijna altijd in het meervoud) betekent niet bijzondere, voorbeeldige christenen. Deze term werd eerst gebruikt om de unieke plaats van het volk Israël aan te geven. “U zult Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk”; “heiligt u en wees heilig, want Ik ben heilig”; “want u bent een volk, dat de HERE uw God, heilig is, en u heeft de Here uitverkoren om Hem een eigen volk te zijn uit alle volken, die op de aardbodem wonen” (Ex19:6; Lev 11:45; Deut 14:2) zijn enkele voorbeelden. Jeruzalem was de ‘heilige’ stad. De tempel, het altaar en de wet werden ook ‘heilig’ genoemd. De benaming ‘heiligen’ geeft sinds Christus’ hemelvaart aan dat gelovigen in Hem, Joden en niet-Joden, de plaats van het vroegere heilshistorische Israël hebben

ingenomen. Evenals het oude Israël afgezonderd werd van de omringende volken, om het eigendom van de Here te zijn en zich te wijden aan Zijn dienst, zo hebben ook de leden van Christus' gemeente hun vroegere levenswijze achter zich gelaten om voortaan Christus als hun Heer te dienen. Met dit als uitgangspunt schrijft Paulus op een andere plaats: "Daar wij nu deze beloften bezitten, geliefden, laten wij ons reinigen van alle bezoedeling van het vlees en van de geest, en zo onze heiligheid volmaken in de vreze Gods" (2 Kor 7:1).

Een soortgelijke benaming voor de gelovigen in Christus is 'uitverkorenen', die als synoniem voor 'heiligen' wordt gebruikt. Uit alle volken in de oudheid heeft God Israël gekozen om Hem tot een volk te zijn: "U heeft de HERE, uw God, uit alle volken op de aardbodem uitverkoren om zijn eigen volk te zijn" (Deut 7:6). De oorsprong van deze keuze lag echter in Gods soevereine genade: "Niet, omdat u talrijker was dan enig ander volk, heeft de HERE Zich aan u verbonden en u uitverkoren ... maar, omdat de HERE u liefhad" (vzn 7 en 8). De benaming heeft een positieve betekenis, zonder de tegenovergestelde gedachte aan verwerping of een 'dubbele predestinatie'. Gods keuze is terug te voeren tot vóór de schepping van hemel en aarde: "Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren vóór de grondlegging van de wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht" (Efez 1:4).

"Een licht voor de volken"

Profeten in Israël hadden een tijd voorspeld, dat de kennis van God en Zijn raadsplan voor de wereld ook in andere landen gebracht zou worden. Jesaja zegt dat dit de taak van de Knecht van de Here zal zijn: "Ik heb u gesteld tot een verbond voor het volk, tot een licht voor de natiën" (42:6); "Ik stel u tot een licht voor de volken, opdat mijn heil reike tot het einde van de aarde" (49:6); "op Mij zullen de kustlanden wachten en op mijn arm zullen zij hopen" (51:5). Het is begrijpelijk dat men de vervulling van zulke profetieën verwachtte bij de totstandkoming van Gods Koninkrijk op aarde. En dat zou gebeuren bij de komst van de Messias. Wie zou vooraf hebben bedacht dat het merendeel van Israël zijn Messias niet zou aanvaarden, laat staan dat dit ongeloof bijna tweeduizend jaar zou duren? Paulus heeft goede redenen om van "het geheimenis van Christus" te zeggen, dat het "ten tijde van vroegere geslachten niet bekend is geworden aan de mensenkinderen" (Efez 3:5).

Hoe moeten wij deze onverwachte wending in de heilsgeschiedenis verstaan? Paulus brengt deze ontwikkeling van de roeping van mensen in de heidenwereld in verband met het hiermee samenhangende geheimenis van Israëls ongeloof: "een gedeeltelijke verharding is over Israël gekomen, totdat de volheid van de heidenen binnengaat" (Rom 11:25).

Deze “volheid van de heidenen” is het volle getal van gelovigen uit de wereld buiten Israël. Dit ‘volle getal’ komen we ook tegen in het visioen van martelaren onder het altaar, die getroost worden met de mededeling “dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat ook het getal vol zou zijn van hun mededienstknechten en hun broeders” (Op 6:11).

Allen die bij Christus' wederkomst Gods gave van eeuwig leven ontvangen, zullen de eer hebben de toekomstige wereld te besturen. Zij zijn ‘vorsten’ die onder leiding van hun Koning “zullen heersen naar het recht” (Jes 32:1). “Zalig en heilig is hij, die deel heeft aan de eerste opstanding ... zij zullen priesters van God en van Christus zijn en zij zullen met Hem als koningen heersen” (Op 20:6; 5:10). Tegenover de grote oogst van verlostten, die aan het eind van Christus' heerschappij binnengebracht zal worden, worden zij ‘eerstelingen’ genoemd (Jak 1:18 en Op 14:4). Gedurende de ruim tweeduizend jaar voor Christus' eerste komst werden deze gelovigen uit Israël geroepen, en in de tweeduizend jaar daarna grotendeels uit de mensen buiten het volk Israël. God weet in Zijn wijsheid het aantal dat geschikt zal zijn om, onder de leiding van Christus, de wereld te veranderen tot een rechtvaardige en vreedzame samenleving. In een wereld waar de omstandigheden veel gunstiger zullen zijn dan nu, zullen de dan overgebleven sterfelijke aardbewoners de gelegenheid hebben in Gods wegen te leren wandelen. Met die kennis zullen zij dan in de praktijk moeten tonen dat zij het waard zijn om ook Gods gave van eeuwig leven te ontvangen op een tweede grote opstandingsdag.

De gemeente van Christus neemt vanwege haar wezen als een “grote schare, die niemand tellen kon, uit alle volk en stammen en natiën en talen” (Op 7:9) niet de plaats van Israël als *natie* in. De bestemming die voor Israël is weggelegd, is gesteld te worden “tot een hoofd en niet tot een staart” onder alle volken op aarde (Deut 28:13).

A.H./J.K.D.

